

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 122 086/99-11 086
Signatura: v12bs101

Oblastní pracoviště č.12
Okresní pracoviště: Brno - město

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola 1. - 5. ročník, Brno, Blanenská 1
Identifikátor ředitelství:	600108520
Ředitel školy:	PaedDr. Josef Procházka
Zřizovatel:	Město Brno - městská část Jehnice, nám. 3. května 5, Brno
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Brno - město
Termín inspekce:	2. a 3. února 1999
Inspektoři:	Mgr. Eva Šefránková PhDr. Renáta Ševčíková
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí o zařazení do sítě škol č.j. 0397/202 ze dne 1.9.1996, informační výpis ze sítě škol, koncepce školy, organizační řád školy, vnitřní řád školy, pracovní plán školy na školní rok 1998/99, plán kontrolní činnosti, učební plány vzdělávacího programu Základní škola č.j.16 847/96-2, učební osnovy hospitovaných předmětů, povinná dokumentace školy dle § 38a odst. (1), (2) zákona č. 29/1984 Sb. o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol v platném znění (dále jen školský zákon), povinná dokumentace školní družiny dle § 9 odst. (1) vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb. o školních družinách a školních klubech, výchovně vzdělávací činnost školní družiny, výroční zpráva o činnosti za škol. rok 1997/98 a zpráva o hospodaření školy za rok 1997, zápisy z pracovních porad ve školním roce 1998/99, dokumentace integrovaných žáků, žakovské knížky a deníčky žáků, diktátové sešity z českého jazyka, hospitační záznamy z inspekční činnosti.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Ředitel školy je ve své funkci prvním rokem. K zajištění dobrého chodu a provozu školy zpracoval návrh koncepce rozvoje, který se dotýká nejen zvyšování úrovně výchovně vzdělávacího procesu a dalšího zlepšování materiálně technických podmínek, ale i rozvoje spolupráce školy s rodiči, obecním úřadem, TJ Sokol, s lékaři, s mateřskou školou, s plně organizovanou základní školou a základní uměleckou školou. V koncepci je kladen důraz na rozvoj sportovních aktivit žáků v souvislosti s dokončením výstavby tělocvičny a s plánovanou dostavbou sportovního areálu.

Hlavní úkoly školy na jednotlivé měsíce jsou obsahem ročního plánu. Dále jsou konkretizovány v týdenních plánech. Jednotlivé plánované úkoly jsou reálné, vycházejí z dlouhodobých i aktuálních potřeb školy. Převážně však postrádají vzájemnou návaznost a určitý systém. Ředitel školy již učinil kroky k operativnějšímu způsobu plánování. S koncepcí školy i s ročním plánem školy byli pedagogičtí pracovníci seznámeni na pedagogické radě.

Koncepční záměry školy a způsob plánování má v současné době spíše nadprůměrnou úroveň.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Základní škola je zálohovou organizací. V současné době má šest tříd 1. - 5. ročníku se 110 zapsanými žáky a jedno oddělení školní družiny, kde je k pravidelné docházce zapsáno 29 žáků (viz bod 5).

Provoz školy je dobře zajištěn. Pravidla jejího chodu stanovuje organizační řád. Vnitřní řád školy určuje základní pravidla pro chování a jednání žáků. Je podrobný, konkrétní, a obsahuje práva dětí. Je zpracován v souladu s body § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. o základní škole. Ředitel školy pověřil úkoly jednotlivé pracovníky školy. Plánovaně se uskutečňují pedagogické rady, které jsou zaměřeny pouze na hodnocení výsledků vzdělávání a postrádají širší okruhy pedagogické problematiky. Provozní porady jsou pravidelné a obsažné. Aktuální problematika i dlouhodobější úkoly jsou řešeny na operativních poradách, svolávaných každý týden ředitelem školy. Na škole není zřízeno metodické sdružení, učitelé však v oblasti výchovně vzdělávací spolupracují s plně organizovanou školou v Brně - Řečkovících.

Provoz i výchovně vzdělávací činnost školní družiny jsou organizačně dobře zabezpečeny.

Organizační struktura školy má spíše nadprůměrnou úroveň.

2.2 Personální struktura

Výchovně vzdělávací činnost je zabezpečena šesti učiteli a jednou vychovatelkou školní družiny. Tři provozní pracovníci spolu s pěti zaměstnanci školní kuchyně spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci učitelů a žáků. Výchovně vzdělávací činnost školy i školní družiny je 100 % zajištěna odborně a pedagogicky způsobilými pracovníky. Pouze v cizím jazyce se vyučuje bez odborné způsobilosti, což jsou 4% z celkového počtu vyučovacích hodin týdně. Jedna učitelka se účastní konverzačních kurzů cizího jazyka. Jedna z učitelek má vystudovanou speciální

pedagogiku a ředitel školy počítá s jejím dalším uplatněním. Nepovinnému předmětu vyučuje katechetka.

Pedagogický sbor je poměrně stálý a ředitel školy vytváří dobré podmínky pro stabilizaci učitelů.

Personální struktura školy má nadprůměrnou úroveň.

2.3 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Ředitel školy nemá dosud vypracován plán dalšího vzdělávání a odborného růstu učitelů. Další vzdělávání podporuje a vytváří dobré podmínky pro jeho realizaci. Učitelky se účastní vzdělávacích kurzů (např. psychologie dítěte, konverzace v německém jazyce) a seminářů (jóga, výtvarná výchova). Vzdělávají se v souladu s potřebami školy a dle svého zájmu. Získané poznatky uplatňují ve výuce.

Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků je na dobré úrovni.

Odborné a pedagogické řízení má spíše nadprůměrnou úroveň.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Kontrolní činnost je v počátcích. Je plánovaná, její jednotlivé úkoly jsou přehledně rozpracovány v ročním plánu školy. Na zjištění nedostatky reaguje ředitel školy pružně, vzniklé problémy řeší ihned. Hospitační činnost je častá. Jednotlivé hospitace mají určený cíl, který se mění podle obsahu hospitace. Výsledky hospitací jsou s učitelkami konzultovány. Kritéria hodnocení pracovníků vzhledem k výši nenárokových složek platu nejsou zatím vymezena. Kontrola obsahu učiva vzhledem k plnění osnov zvoleného vzdělávacího programu probíhá zatím pouze formou hospitací. Kontrola a hodnocení vykazuje v jednotlivostech určitá pozitiva, některé oblasti kontroly však nejsou dosud prováděny.

Kontrolní systém vedení školy má v současné době průměrnou úroveň.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Ředitel školy poskytuje informace pracovníkům i žákům úplně a včas. Předávají se na operativních poradách, pedagogických radách a provozních poradách. Důležité písemné zprávy jsou všem pracovníkům ve škole k dispozici. Důvěrné informace o žácích a zaměstnancích jsou zabezpečeny. Celý informační systém je standardně zajištěný a má jasně stanovená pravidla.

Škola sděluje rodičům informace o žácích pravidelně na třídních schůzkách a v rámci hovorových hodin konaných podle ročního plánu, písemně v žákovských knížkách a v deníčcích. Služby pro rodiče i v oblasti výchovného poradenství jsou zajištěny především prostřednictvím třídních učitelů. Spolupráce s rodiči je dobrá.

Ve škole v současné době není žákovská samospráva, avšak žáci mají možnost komunikovat s učiteli i ředitelem při individuálních konzultacích.

Při škole existuje Sdružení rodičů a přátel školy, dobře spolupracuje se školou a pravidelně zve ředitele na svá jednání.

Komunikace školy s obcí je na dobré úrovni. Kontakt s mateřskou školou a s plně organizovanou základní školou je častý a dotýká se převážně oblasti výchovně vzdělávací. Uskutečňují společné akce se a vzájemné návštěvy dětí a žáků.

Informační systém má spíše nadprůměrnou úroveň.

5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s odst. (1), (2) § 38a zákona č. 29/1984 Sb. (školský zákon) v platném znění. Vedení dokumentace má dobrou úroveň. Drobné administrativní nedostatky byly odstraněny v průběhu inspekce.

Dokumentace školní družiny, stanovená odst. (1) § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb. o školních družinách a klubech, je vedena. Dle výkazu o základní škole a zápisních lístků žáků je v oddělení školní družiny zapsáno k pravidelné docházce 29 žáků, čímž je porušen odst. (1) § 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb. o školních družinách a klubech /viz protokol o kontrole/.

Povinná dokumentace školy je vedena na průměrné úrovni.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Škola vyučuje v 1. - 5. ročníku podle vzdělávacího programu „Základní škola:“ č.j. 16 847/96-2. Realizace učebního plánu a týdenní dotace vyučovacích hodin jsou v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Na základě žádosti ředitele školy vyjádřil Školský úřad Brno - město přípisem ze dne 14. 9. 1999 písemný souhlas s výukou cizího jazyka ve 4. ročníku pro školní rok 1998/99 ve dvouhodinové dotaci, avšak vedení školy nemá v současné době pádné důvody k této žádosti o výjimku.

Škola žákům nabízí individuální volbu vzdělávacích aktivit. Žáci si mohou zvolit z nabídky zájmových činností - sportovní hry, pohybové hry, pěvecký kroužek. Nepovinným předmětem je náboženství.

Schválené učební dokumenty škola plní na průměrné úrovni.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené škole Školským úřadem Brno - město umožňují dobře realizovat výchovně vzdělávací program školy. Základní školní potřeby, učebnice a učební texty hradí škola v souladu s nařízením č. 195/1996 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 15/1993 Sb. Finanční prostředky na další vzdělávání učitelů jsou vzhledem k potřebám školy (odbornost výuky jazyků) nižší.

Prostředky, poskytované škole na dva integrované žáky, jsou využity v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Finanční prostředky přidělované za státního rozpočtu jsou využívány efektivně a v souladu s jejich určením.

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola má vzhledem k počtu žáků a k realizovanému vzdělávacímu programu odpovídající prostorové podmínky. Opravená školní budova je rozšířena o novou

přístavbu. V současné době se dokončuje půdní vestavba. V jarním období se počítá s otevřením nového venkovního atria pro odpočinek v době mimo vyučování. Světlé a prostorné učebny jsou vybavené novým moderním školním nábytkem, který respektuje antropometrické požadavky žáků. Nový nábytek byl pořízen i pro sborovnu a ředitelnu. Sborovna v současné době splňuje i funkci metodického kabinetu a knihovny pro učitele. Učební pomůcky jsou na škole v současné době zastoupeny v malé míře (v důsledku havárie postihující veškeré pomůcky v metodickém kabinetu). Z didaktické techniky jsou k dispozici magnetofony a televize s videopřehrávačem, umístěná v jídelně. Šatny žáků a sociální zařízení jsou nově zbudovány.

Škola má novou velkou tělocvičnu s dobrým vybavením, která je v odpoledních hodinách využívána pro akce, zajišťované obcí. V areálu školy je venkovní hřiště, které se momentálně v důsledku oprav školy nevyužívá.

Prostory školní družiny jsou vzhledem k počtu zapsaných dětí k pravidelné docházce malé. Vybavení nábytkem pro plný počet žáků nedostačuje. Školní družina má dostatek pomůcek, her a stavebnic.

Součástí školy je také školní jídelna s vlastní kuchyní. Jídelna je dostatečně prostorná vzhledem ke kapacitě strávníků a je nově vybavena.

Materiálně technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a počtu žáků mají spíše nadprůměrnou úroveň.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Pro dodržování psychohygienických zásad vytváří škola odpovídající podmínky. Rozvrh vyučovacích hodin je sestaven v souladu s požadavky odst. (1), (2), (3) § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. o základní škole. Sled vyučovacích hodin a délky přestávek respektují psychohygienické a didaktické zásady. Žáci mají možnost odpočinku a relaxace o přestávkách i v odpoledních činnostech ve školní družině. Výuka ve všech třídách je strukturována s ohledem na didaktické principy a výkonnost žáků.

Školní jídelna zajišťuje stravu pro žáky a pracovníky základní školy a mateřské školy. V dopoledních hodinách je občas využívána pro vybrané vzdělávací činnosti žáků základní školy (video). Podmínky psychohygieny školní jídelny jsou dobře zabezpečeny (mytí rukou, čistota, tiché prostředí aj.). Pitný režim je velmi dobře zajištěn jak v základní škole, tak ve školní družině.

Čistota, světelné a tepelné podmínky prostor školy jsou velmi dobré. Výzdoba učeben a ostatních prostor působí podnětně a pěkně (výzdoba z prací žáků, květiny a pomůcky).

Psychohygienické podmínky mají spíše nadprůměrnou úroveň.

10 Plnění učebních osnov

Ve školním roce 1998/99 škola přešla od vzdělávacího programu Obecná škola na vzdělávací program Základní škola, aniž by 4. ročník pokračoval v započatém zvoleném vzdělávacím programu. Obsah učiva v předmětu přírodověda není ve 4. a 5. ročníku zcela vyjasněn. Učivo není plánovitě rozvrženo a je vyučováno bez potřebné vzájemné návaznosti. V plnění osnov dalších hospitovaných předmětů nebyly shledány nedostatky.

Plnění učebních osnov má spíše podprůměrnou úroveň.

11 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

V rámci inspekce byly v jednotlivých třídách hospitovány předměty český jazyk, anglický jazyk, matematika, přírodověda, vlastivěda.

Český jazyk

V českém jazyce byly ve většině shlédnutých hodin procvičovány mluvnické jevy. Žáci v nižších ročnících učivo až na výjimky zvládali dobře, ve vyšších ročnících často chybovali ve vyjmenovaných slovech a ve shodě přísudku s podmětem. Ve všech třídách kladli učitelé důraz na rozvoj čtenářských dovedností. Většina žáků četla text se správnou intonací a s porozuměním. Žáci vyšších ročníků si vedou čtenářské deníky. Úhlednost písma a úprava sešitů byla ve většině tříd v oblasti průměru. Vyjadřovací a komunikační schopnosti žáků byly v jednotlivých hodinách až na výjimky průměrné, přesto žáci pracovali s chutí a pokyny učitelů plnili. Tempo výuky se lišilo v závislosti na stylu výuky. Velmi pomalé tempo v jedné třídě mělo za následek nezájem a pasivitu žáků. V některých třídách měli žáci malý prostor pro komunikaci a uplatnění své aktivity. V průběhu výuky byli velice ukáznění. Hodnocení byli známkami a kromě jedné třídy bylo hodnocení žáků učiteli objektivní. Vyučovací hodiny byly metodicky dobře vedeny, ale malá diferenciací úkolů vzhledem ke schopnostem a dovednostem jednotlivých žáků snižovaly efektivitu výuky. Málo bylo ve výuce využito pomůcek a názoru. Relaxační a pohybové chvílky se objevovaly ojediněle. Přesto, že vyučující se na výuku připravovali, převažovaly standardní hodiny s rutinními postupy, a klasickou stavbou hodiny.

V první třídě učitelka pracuje po vyučování individuálně s žáky se specifickými výukovými potřebami.

Žákům pátého ročníku, kteří mají zájem pokračovat ve studiu na víceletých gymnáziích, byly zadávány individuální úkoly k prohloubení gramatických znalostí.

Sledované hodiny měly různou úroveň výuky - od nadprůměrné až po podprůměrnou. Celkově hodnotíme kvalitu výuky českého jazyka průměrnou.

Anglický jazyk

Cíle hodin byly vzhledem ke schváleným učebním dokumentům vhodně stanoveny. Metodicky velmi dobře promyšlené vyučovací jednotky byly efektivně využity. Pozitivní motivace a pestrost zvolených metod rozvíjely zájem žáků o předmět. Učitelka vhodně využila pomůcek a v logické souvislosti i mezipředmětových vztahů. Dbala na správnou výslovnost. Žáci se snažili o plynulý mluvní projev, měli příležitost ke spolupráci, ochotně plnili pokyny učitelky. V jednotlivých hodinách se promyšleně střídaly náročnější činnosti s činnostmi relaxačními. Učitelka s žáky komunikovala převážně v mateřském jazyce, což snižovalo odbornost výuky.

Kvalita vyučování ve sledovaných hodinách anglického jazyka byla spíše nadprůměrná.

Matematika

Učitelé stanovili cíl a téma vyučovacích hodin a ty byly v souladu s učebními osnovami. Metody vyučování byly vhodné, pestré, skladba klasických hodin a výběr metod vedly efektivně k plnění cílů. Organizace činností byla vždy připravená, aktivní činnosti převažovaly nebo se vyváženě střídaly s klidnými. Ve většině hodin byly velmi efektivně využity pomůcky. V několika hodinách pomůcky nebyly, ačkoli se využití

nabízelo a práce bez názorného postupu na tabuli činila žákům potíže. Kontrola byla průběžně prováděna různými formami (prověrky, soutěž znalostí), hodnocení žáků nebylo provedeno všemi učiteli. Pokud hodnocení zařadili, bylo pozitivně zaměřeno. Učitelé vedli žáky ke komunikaci, používání správných matematických pojmů a psaní čísel. Žáci měli možnost v jedné hodině zvolit činnost nebo postup a byli také individuálně hodnoceni.

Výuka matematiky má spíše nadprůměrnou úroveň.

Přírodověda a vlastivěda

Ve výuce bylo stanoveno téma hodiny, cíl nebyl správně formulován. Výuka byla v souladu s učebními osnovami. Všechny sledované hodiny byly klasicky strukturované. Užívané metody byly převážně verbální (frontální řízený rozhovor, četba), v některých hodinách názornost zajistily pouze učebnice. Jedna vyučovací hodina svým využitím názorných pestrých metod a činností byla výrazně efektivní (mapy, knihy, mezipředmětové vztahy, zkušenosti). Činnosti byly pro žáky aktivní, podporovaly jejich komunikaci. Žáci měli možnost se vyjádřit, často však ve vymezeném čase a určeným způsobem. Učivo určené k zápisu žáci v některých hodinách přesně opisovali z tabule, jindy si vedli svůj vlastní zápis. Sešity žáků byly dobře vedeny. Znalosti žáků byly kontrolovány orientačním opakováním bez klasifikace a bez hodnocení. Atmosféra hodin byla vstřícná a pracovní.

Výuka přírodovědy a vlastivědy má průměrnou úroveň.

Celkově lze konstatovat, že učitelé často využívali ke kladné stimulaci pochvaly a povzbuzení. Žáci přijímali pokyny vyučujících pozitivně a zadávané úkoly se snažili dobře plnit. Hodnocení známkami bylo (až na jeden případ nadsazeného hodnocení) objektivní a vycházelo z individuálního hodnocení vědomostí, dovedností a snahy žáků. Učebnice používané k výuce lze využít při plnění požadavků příslušného vzdělávacího programu. Některé z nich však nemají schvalovací doložku MŠMT ČR.

Celková úroveň výuky ve sledovaných předmětech je průměrná.

12 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

V jednotlivých hodinách prokazovali žáci upevněné pracovní návyky. Jejich znalosti a dovednosti řešit úkoly se výrazně lišily v jednotlivých třídách a to v závislosti nejen na jejich schopnostech, ale i na zvolených metodách výuky a jejím tempu. V prvních dvou ročnících vedly podmínky i průběh výuky k velmi dobrým výsledkům. Ve vyšších ročnících byly pozorované znalosti a dovednosti jen průměrné. Žáci, převážně v nižších ročnících, prováděli kontrolu vlastních výsledků i výsledků spolužáků. Přesto, že komunikativní dovednosti žáků byly ve všech ročnících rozvíjeny, prostor pro vzájemnou komunikaci byl ve vyšších ročnících některými učiteli omezován. Ve škole převládaly harmonické vztahy. Učitelé poskytovali žákům radu i pomoc. Z hodin bylo patrné, že je sledován rozvoj osobnosti žáků.

Atmosféra ve třídách byla přirozená, pracovní. Žáci se chovali slušně, klidně a ukázněně. Na chování žáků ve vyučování a na rozvoj jejich osobnosti měl pozitivní vliv vstřícný přístup vyučujících. Úroveň sociálních kompetencí žáků (samostatnost, ohleduplnost, bezpečné vzájemné vztahy) je velmi dobrá.

Úroveň výuky z hlediska výsledků učení ve sledovaných předmětech je průměrná.

13 Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1997/1998 koresponduje s požadavky odst. 2) § 17e zákona ČNR č. 564/1990 Sb. v platném znění. Její obsah je v souladu s inspekčními zjištěními. Výroční zpráva o činnosti nebyla projednána na poradě pracovníků školy, čímž byl porušen § 17g zákona ČNR č. 564/1990 Sb. v platném znění /viz protokol o kontrole/.

Předložená výroční zpráva o hospodaření školy za rok 1997 obsahovala přehled výnosů a nákladů školy v příslušném kalendářním roce.

Problematiku projednání výroční zprávy o činnosti školy a zpracování výroční zprávy o hospodaření školy hodnotíme jako podprůměrnou.

14 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Mezi aktivity školy konané v době po vyučování patří hudební aktivity zajištěné základní uměleckou školou, hudební vystoupení žáků, besídky a různá další vystoupení pro veřejnost. V rámci výuky škola organizuje sportovní den, školu v přírodě a návštěvy muzea v Brně. Tyto aktivity vhodně doplňují výchovně vzdělávací činnost školy. Ředitel školy se cíleně snaží i prostřednictvím dalších aktivit a akcí pro veřejnost zlepšit celkovou úroveň školy.

Žáci školy se dosud nezúčastňovaly místních ani regionálních soutěží a olympiád.

Další aktivity školy mají průměrnou úroveň.

15 Hodnocení činnosti školských zařízení

Součástí školy jsou školní družina a školní jídelna.

Plánování školní družiny je založeno na ročním plánu a týdenních plánech činností. Roční plán obsahuje hlavní cíle v řízení družiny, specifické úkoly v jednotlivých složkách výchovy, úkoly pro vychovatelku v oblasti spolupráce se školou a při organizaci provozu. Úkoly v jednotlivých složkách výchovy nekorrespondují se současným rozdělením týdenních činností družiny. Školní družina poskytuje žákům výchovně vzdělávací činnosti v ranní a odpolední době v odpočinkových, rekreačních a zájmových činnostech. Vhodnými formami po domluvě s rodiči umožňuje přípravu žáků na vyučování.

Školní jídelna poskytuje stravování žákům a pracovníkům základní školy, mateřské školy. Školní kuchyně vaří i pro cizí strávníky. Činnost školní jídelny je velmi dobrá.

Vzhledem k podmínkám školy má činnost školní družiny spíše nadprůměrnou úroveň.

ZÁVĚRY

Úroveň řízení školy je spíše nadprůměrná. Činnost školy v oblasti podmínek a průběhu vzdělávání má průměrnou úroveň.

